

การดำเนินงาน พิจารณาในศาล ขั้นต้น

สุมิตรชัย หัตถสาร

กระบวนการพิจารณา

- หมายถึง **การกระทำใดๆ** ตามที่บัญญัติไว้ประมวลกฎหมายนี้อันเกี่ยวข้องกับคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความ ในคดีนั้น หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งของศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้
[ปวิพ. ม.๑ (๗)]

วิธีพิจารณาคดีแพ่ง

- จำแนกออกได้ ๒ ประเภทหลักๆ คือ
 ๑. **วิธีพิจารณาสামัญ** เป็นการพิจารณาคดีพิพาทคดีที่มีความสำคัญ การฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ การพิจารณาคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน
 ๒. **วิธีพิจารณาวิสามัญ** เป็นการพิจารณาคดีพิพาทคดีแบบรวดเร็ว และรวดเร็ว อาจฟ้องด้วยวาจาได้ เช่น คดีมโนสาเร่ และคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ฯลฯ
 ๓. **วิธีพิจารณาเฉพาะ** เช่น วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค , วิธีพิจารณาคดีแรงงาน , วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ฯลฯ

1. กฎหมาย : มีกฎหมายใช้บังคับอยู่เป็นการทั่วไป
2. ข้อพิพาท : เกิดจากการกระทำของบุคคลที่ฝ่าฝืนฯ
3. พยานหลักฐาน : มีพยานหลักฐานที่จะใช้ในการพิสูจน์
4. คำคู่ความ : การนำเสนอคำฟ้อง/คำให้การต่อศาล
5. ข้อเท็จจริง : การนำข้อเท็จจริงมากล่าวอ้างสนับสนุนคำฟ้อง/คำให้การ

6. การนำสืบพยานหลักฐาน : เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง

7. การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง : เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติ
8. การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง : ซึ่งขาดคดีไปตามข้อเท็จจริง
9. การบังคับคดี : บังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

กระบวนการนำสืบพยานหลักฐาน

- 1) การยื่นบัญชีระบุพยาน
- 2) การชี้สองสถาน / การกำหนดประเด็นนำสืบและภาระการพิสูจน์
- 3) การนำสืบพยานหลักฐาน (พยานเอกสาร , พยานบุคคล , พยานวัตถุ , พยานผู้เชี่ยวชาญ)
- 4) บทตัดพยาน
- 5) การถามพยาน

การยื่น บัญชีระบบพยาน

การอ้างอิงพยานหลักฐาน

ป.วิ.พ.มาตรา ๘๗ (๒) **วางหลักไว้ว่า**

- **ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานใด** เว้นแต่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานได้แสดงความจำนงที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามที่บัญญัติในมาตรา ๘๘ และ ๙๐
- **ข้อยกเว้น :** แต่ถ้าศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดีโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติดังกล่าวให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้

หลักเกณฑ์การยื่นบัญชีพยานในคดีแพ่ง

ป.วิ.พ. มาตรา ๘๘ วางหลักไว้ว่า

เมื่อคู่ความฝ่ายใดมีความจำเป็นที่จะอ้างอิง

(๑) เอกสารฉบับใด หรือ

(๒) คำเบิกความของพยานบุคคลใด หรือ

(๓) ให้ศาลตรวจ บุคคล วัตถุ สถานที่ หรือ

(๔) อ้างอิงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้ง หรือ

(๕) ความเห็นของผู้มีความรู้เชี่ยวชาญ

เพื่อเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างอิงหรือข้อเถียงของตน

ขั้นตอนการยื่นบัญชีระบупยาน

ป.วิแพ่ง มาตรา ๘๘ วางหลักไว้ว่า

สามารถทำได้ ๓ ขั้นตอน คือ

- (๑) การยื่นบัญชีพยานครั้งแรก
- (๒) การยื่นบัญชีระบупยานเพิ่มเติม
- (๓) การขออนุญาตยื่นบัญชีระบупยาน

(๑) การยื่นบัญชีระบупยานครั้งแรก

- ให้ยื่นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน
- (การนับระยะเวลา ๗ วัน ต้องไม่นับวันที่ยื่นและไม่นับวันสืบพยาน เท่ากับว่าควรยื่นนับตั้งแต่วันที่ลงในบัญชีพยานไปถึงวันสืบพยาน รวมแล้วเป็นเวลา ๙ วัน)
 - โดยแสดงเอกสารหรือสภาพของเอกสารที่อ้างอิง
 - รายชื่อ ที่อยู่ ของบุคคลที่อ้างเป็นพยาน (รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ)
 - วัตถุพยาน หรือสถานที่ (รวมทั้งภาพถ่ายวัตถุหรือสถานที่)
 - สถานที่ซึ่งคู่ความฝ่ายนั้นระบุอ้างและขอให้ศาลไปตรวจ
- ยื่นพร้อมสำเนาให้เพียงพอกับความทุกฝ่าย

รับฟ้อง

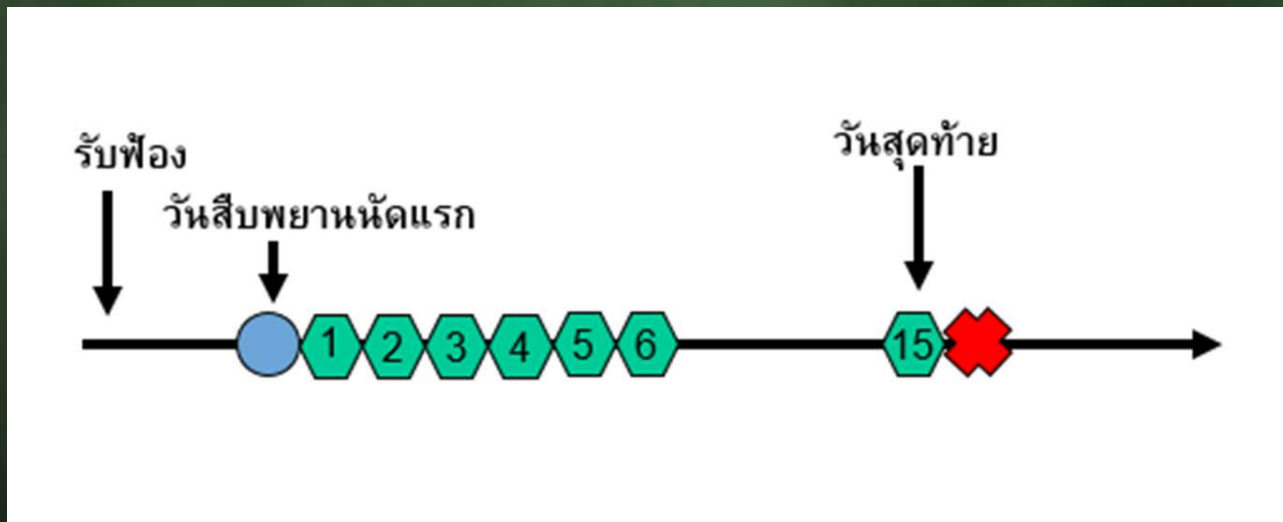
วันสุดท้าย

วันนัดสืบพยาน

(๒) การยื่นบัญชีพยานเพิ่มเติม

- ให้ยื่นคำแถลงขอระบุพยานเพิ่มเติม
- พร้อมกับบัญชีพยานเพิ่มเติมและสำเนา
- ภายในสิบห้าวันนับแต่วันสืบพยาน (วันสืบจริงๆ **นัดแรก**)

(๓) การขออนุญาตยื่นบัญชีระบุพยาน

- เมื่อระยะเวลายื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรกและระยะเวลายื่นเพิ่มเติมสิ้นสุดลง
 - ถ้าคู่ความฝ่ายใดที่ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่า ตนไม่ทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบเพื่อประโยชน์ของตน หรือ ไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่หรือมีเหตุอันควรอื่นใด
 - หรือคู่ความฝ่ายใดมิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน แสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลพร้อมมีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้
- ให้ยื่น**คำร้อง**ขออนุญาตยื่นพร้อมกับบัญชีระบุพยานและสำเนา**ก่อนศาลมีคำพิพากษา** ตัวอย่างบัญชีพยาน.doc

การซื้อสองสถาน

การชี้สองสถาน

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘๒ วรรคแรก

“เมื่อได้ยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้งถ้าหากมี
แล้วให้ศาลทำการชี้สองสถานโดยแจ้งกำหนดวันชี้สอง
สถานให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน....”

ข้อยกเว้นการชี้สองสถาน

มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง “เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

(๒) คำให้การของจำเลยเป็นการยอมรับโดยชัดแจ้งตามคำฟ้องโจทก์ทั้งสิ้น

(๓) คำให้การของจำเลยเป็นคำให้การปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้น โดยไม่มีเหตุแห่งการปฏิเสธ ซึ่งศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีการชี้สองสถาน

(๔) ศาลเห็นสมควรวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้เสร็จไปทั้งเรื่องโดยไม่ต้องสืบพยาน

(๕) คดีมีในสำเนาตามมาตรา ๑๘๙ หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยากตามมาตรา ๑๘๖

(๖) คดีที่ศาลเห็นว่ามิกระเด็นข้อพิพาทไม่ยุ่งยากหรือไม่จำเป็นที่จะต้องชี้สองสถาน

งดการชื้อสองสถาน

มาตรา ๑๘๒ วรรคสาม

“ในกรณีที่ไม่ต้องมีการชื้อสองสถาน ให้ศาลมีคำสั่งงดการชื้อสองสถานและกำหนดวันสืบพยาน ถ้าหากมี แล้วให้ส่งคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความทราบตามมาตรา ๑๘๔ เว้นแต่คู่ความฝ่ายใดจะได้ทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว”

คู่ความตกลงกันกะประเด็นนำสืบ

มาตรา ๑๘๒ วรรคสาม

“คู่ความอาจตกลงกันกะประเด็นข้อพิพาทโดยยื่นคำแถลงร่วมกันต่อศาลในกรณีเช่นว่านี้ ให้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไปตามนั้น แต่ถ้าศาลเห็นว่าคำแถลงนั้นไม่ถูกต้อง ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งยกคำแถลงนั้น แล้วดำเนินการชี้สองสถานไปตามมาตรา ๑๘๓”

วันชี้สองสถาน

มาตรา ๑๘๓ วรรคแรก

- ศาลตรวจคำคู่ความ
- **สอบถามคู่ความถึงข้ออ้าง ข้อเถียงและพยานหลักฐานที่จะยื่นต่อศาล**
- กำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบ
- กำหนดให้ฝ่ายใดสืบก่อนและสืบหลัง

มาตรา ๑๘๓ วรรคสอง

- ในการสอบถาม ถ้าฝ่ายใดไม่ตอบคำถามศาลโดยไม่มีเหตุผลสมควร ให้ถือว่ายอมรับข้อเท็จจริงนั้นแล้ว เว้นแต่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะตอบในขณะนั้น
- เมื่อศาลชี้สองสถานแล้ว ศาลจะจดไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา

การนำเสนอ พยานหลักฐาน

๑. วิธีการนำเสนอพยานเอกสาร
๒. วิธีการนำเสนอพยานบุคคล
๓. วิธีการนำเสนอพยานวัตถุ
๔. วิธีการนำเสนอพยานผู้เชี่ยวชาญ
๕. การพิสูจน์ต่อพยาน

หลักทั่วไป

(๑) การสืบพยานหลักฐานจะต้องกระทำในศาลเจ้าของ
สำนวนคดีเรื่องนั้น (ป.วิ.พ.มาตรา ๓๖) รวมทั้งการเดินเผชิญ
สืบ ทำเฉพาะในเขตอำนาจศาล

ยกเว้น

- การส่งประเด็นไปสืบพยานหลักฐานที่ศาลอื่น (ป.วิ.พ. ม.๑๐๒
ว.๒)
- การสืบพยานที่อยู่นอกศาลโดยการประชุมทางจอภาพ (ป.
วิ.พ. ม.๑๒๐(๔))

หลักทั่วไป

(๒) การสืบพยานกระทำโดยเปิดเผย ต่อหน้าคู่ความ (ป.วิ.พ.มาตรา ๓๖)

ยกเว้น

- ศาลไล่คู่ความออกไปจากบริเวณศาล ป.วิ.พ. ม.๓๖(๑)
- ศาลสั่งให้เดินเผชิญสืบหรือส่งประเด็นไปให้ศาลอื่นสืบแทน
- คู่ความขาดนัดพิจารณา
- คู่ความฝ่ายใดขาดนัดพิจารณาอันมิใช่นัดแรก

หลักทั่วไป

(๓) การสืบพยานหลักฐานในศาลต้องใช้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ (ป.วิ.พ.ม. ๔๖)

ข้อสังเกต

- ล่ามหรือคำแปลไม่ใช่พยานหลักฐานจึงไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในบัญชีระบุพยาน ระบุเฉพาะตัวพยานหรือเอกสารต่างประเทศ เท่านั้น
- บรรดาเอกสารหรือแผ่นกระดาษใดๆ ที่คู่ความ เจ้าพนักงานศาลหรือศาลทำขึ้นประกอบเป็นสำนวน ถ้าผิดห้ามขุดลอก ให้ขีดฆ่าแล้วเขียนใหม่และลงชื่อไว้ริมกระดาษ
- ผู้ที่ประสงค์จะอ้างอิงพยานหรือเอกสารต่างประเทศเป็นผู้ล่ามหรือคำแปล

การนำเสนอพยาน เอกสาร

สุมิตรชัย หัตถสาร

หลักกฎหมาย

๑. ต้องสืบในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ
๒. ถ้าเป็นเอกสารที่เขียนด้วยภาษาต่างประเทศ ให้ทำคำแปลเป็นภาษาไทย
๓. ต้องระบุไว้ในบัญชีระบุพยานให้ถูกต้อง
๔. ถ้าจะนำพยานพิสูจน์ต่อพยานต้องถามค้านไว้ก่อน
๕. ต้องส่งสำเนาล่วงหน้าให้แก่ศาลและคู่ความฝ่ายตรงข้ามก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (ป.วิ.พ.ม.๙๐ และ ม.๘๘)

ข้อสังเกต

๑. กรณีที่ต้องส่งสำเนาให้แก่คู่ความอื่น เฉพาะการนำสืบพยานเอกสาร ดังนั้น การนำสืบสิ่งที่ไม่ใช่พยานเอกสารก็ไม่จำเป็นต้องส่งสำเนาให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งก่อน ป.วิ.พ.มาตรา ๙๐ เช่น

- เทปบันทึกเสียง
- คำแปลเอกสารต่างประเทศ
- ภาพถ่ายสถานที่
- ภาพถ่ายบุคคล

ข้อสังเกต

๒. ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๐ วรรคสาม (๑)

- เอกสารเป็นชุด
- คู่ความฝ่ายอื่นทราบดีอยู่แล้ว หรือสามารถตรวจตราได้โดยง่าย เช่น จดหมายโต้ตอบระหว่างคู่ความในคดี หรือสมุดบัญชีการค้า หรือเอกสารในสำนวนคดีเรื่องอื่น

ข้อสังเกต

๓. ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๐ วรรคสาม (๒)

- เอกสารที่อ้างอยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่าย คู่ความฝ่ายที่อ้างต้องยื่นคำร้องให้ศาลสั่งให้คู่ความอีกฝ่ายส่งเอกสารตาม ป.วิ.พ.ม.๙๐ ว.๑
- ถ้าไม่ส่ง : โดยยอมรับว่าอยู่แต่ไม่ส่ง หรือไม่ยอมรับว่าอยู่ คู่ความฝ่ายที่อ้างขออนุญาตสืบพยานบุคคลหรืออ้างสำเนาแทน ตาม ป.วิ.พ.ม. ๙๓ (๒)

ข้อสังเกต

๔. ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๐ วรรคสาม (๓)

- การทำสำเนายุ่งยาก ลำบาก เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายมาก หรือไม่สะดวกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เช่น คดีมีเอกสารต้องสืบจำนวนมาก
- คู่ความขออนุญาตยื่นต้นฉบับต่อศาลแทนการส่งสำเนา เพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายตรวจสอบต้นฉบับนั้นแทน

ข้อสังเกต

๕. ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๐ วรรคสาม (๕)

- เอกสารที่อ้างอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก คู่ความฝ่ายที่อ้างต้องยื่นคำร้องให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกส่งเอกสารตาม ป.วิ.พ.ม.๑๒๓ ว.๒ และนำคำสั่งนั้นไปส่งให้แก่บุคคลภายนอกล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวันก่อนวันที่จะสืบเอกสารนั้น
- ถ้าไม่ส่ง : คู่ความฝ่ายที่อ้างขออนุญาตสืบพยานบุคคลหรืออ้างสำเนาแทน ตาม ป.วิ.พ.ม.๙๓ (๒)

ข้อสังเกต

๖. ผลของการไม่ส่งสำเนาให้คู่ความก่อนล่วงหน้า

- ห้ามมิให้ศาลรับฟังเอกสารนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี (ป.วิ.พ.มาตรา ๘๗(๒))
- **ในทางปฏิบัติ** แม้ว่าคู่ความฝ่ายซึ่งอ้างเอกสารจะมีได้ส่งสำเนา แต่คู่ความอีกฝ่ายต้องโต้แย้งคัดค้านการที่คู่ความอีกฝ่ายนำพยานหลักฐานซึ่งไม่ได้ส่งสำเนาถูกต้องมาสู้บ หากไม่โต้แย้งคัดค้านจะยกขึ้นคัดค้านในภายหลังไม่ได้

ข้อสังเกต

๗. ถ้าได้มีการส่งสำเนาโดยชอบแล้ว คู่ความฝ่ายที่รับสำเนาเอกสารมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสารนั้น ถ้าไม่ถูกต้องคัดค้าน (ป.วิ.พ.ม. ๑๒๕ ว.๑)

- ต้องคัดค้านก่อนสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จ
- ถ้าไม่คัดค้านความถูกต้องแท้จริงของเอกสารนั้น ฝ่ายที่ส่งสำเนาไม่ต้องเอาต้นฉบับมาสืบ ตาม ม.๙๓(๔) แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะวินิจฉัยว่าเป็นเอกสารปลอม

ข้อสังเกต

๘. การสืบพยานต้องสืบด้วยต้นฉบับ ตามม.๙๓ และม. ๑๒๒ ว.๑ ยกเว้น ตาม ม.๙๓ (๑)-(๔)

- เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตกลงกันว่าสำเนาเอกสารนั้นถูกต้องแล้วให้ศาลยอมรับสำเนานั้นเป็นพยานหลักฐาน
- ถ้าต้นฉบับหาไม่ได้เพราะถูกทำลายโดยสุจริตวิสัย หรือสูญหายหรือไม่สามารถนำต้นฉบับมาได้ด้วยเหตุประการอื่น ศาลจะอนุญาตให้นำสำเนาหรือพยานบุคคลมาสืบแทนก็ได้
- ถ้าต้นฉบับอยู่ในความรักษาหรือความควบคุมของทางราชการ
- เมื่อคู่ความที่ได้รับสำเนาเอกสารตามมาตรา 90 แล้วไม่ได้คัดค้านความถูกต้องแท้จริงแห่งเอกสารนั้น ตาม ม.125

การนำเสนอพยาน บุคคล

หลักกฎหมาย

การนำพยานบุคคลมาสู่ศาล ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๐๖

๑. เป็นหน้าที่ของคู่ความซึ่งอ้างพยานบุคคลนั้น นำพยานมาสู่ศาล (พยานนำ)
๒. ถ้านำมาไม่ได้ ต้องขอให้ศาลออกหมายเรียก และไปรับหมายเรียกแล้วนำหมายนั้นส่งให้พยานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน (พยานหมาย)
๓. ถ้าไม่ได้ขอให้ศาลออกหมายเรียก จะถือว่าเป็นความผิดของคู่ความฝ่ายนั้น

ข้อสังเกต

๑. ผลของการที่พยานได้รับหมายแล้วโดยชอบ แต่พยานไม่ไปศาล
 ๒. กรณีพยานนำ ถ้าเป็นความผิดของคู่ความที่ไม่ได้แถลงหรือชี้แจงให้ศาลทราบถึงเหตุขัดข้องถึงการมาไม่ได้
 ๓. กรณีพยานหมาย ไม่ได้ร้องขอให้ศาลออกหมายเรียกทั้งที่เห็นว่าจะนำมาไม่ได้
- ศาลมีอำนาจตัดพยานปากนั้นได้ ตาม ม.๑๑๐

- ถ้าคู่ความมิได้בקพร้อมต่อหน้าที่ แต่พยานไม่มาโดยมีเหตุผลจำเป็นที่รับฟังได้ ถ้าศาลเห็นว่าคำเบิกความของพยานเป็นข้อสำคัญ ศาลมีอำนาจเลื่อนคดีออกไปแล้วนัดสืบพยานปากนั้นใหม่ หรืออาจจะเอาพยานอื่นมาสืบก่อนก็ได้ หรือ ศาลมีอำนาจออกหมายจับและเลื่อนคดีออกไปได้ ม. ๑๑๑(๑)

ข้อสังเกต

- การสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนเบิกความ ม.๑๑๒ (ในทางปฏิบัติไม่ได้ถือเคร่งครัด จะสาบานหรือปฏิญาณภายหลังก็ได้ แต่ต้องกระทำหลังจากที่เบิกความทันที) ยกเว้นบุคคลตาม ม. ๑๑๒ (๑)-(๔)
- พยานต้องเบิกความด้วยวาจา ม.๑๑๓ ยกเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ
- ห้ามมิให้พยานเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความภายหลัง ม.๑๑๔

การเสนอบันทึกถ้อยคำพยานแทนการซักถาม

หลักกฎหมาย ตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๑๒๐/๑ วรรคหนึ่ง :

- คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำร้องและคู่ความอีกฝ่ายไม่คัดค้านและศาลเห็นสมควรศาลอาจอนุญาต
- ให้คู่ความฝ่ายที่มีคำร้องเสนอบันทึกถ้อยคำทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของผู้ที่ตนประสงค์จะอ้างเป็นพยานยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำต่อศาล แทนการซักถามผู้ให้ถ้อยคำเป็นพยานต่อหน้าศาลได้

- ป.วิ.พ.มาตรา ๑๒๐/๑ วรรคสอง
- จะต้องยื่นคำร้องแสดงความจำนงพร้อมเหตุผลต่อศาลก่อนวันชี้
สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานในกรณีที่ไม่มี การชี้สองสถาน
- ให้ศาลพิจารณากำหนดระยะเวลาที่คู่ความจะต้องยื่นบันทึกถ้อยคำ
ดังกล่าวต่อศาลและส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำนั้นให้คู่ความอีก
ฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันสืบพยานคน
นั้น
- เมื่อมีการยื่นบันทึกถ้อยคำต่อศาลแล้วคู่ความที่ยื่นไม่อาจขอถอน
บันทึกถ้อยคำนั้น บันทึกถ้อยคำนั้นเมื่อพยานเบิกความรับรองแล้ว
ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความตอบคำซักถาม

- ป.วิ.พ.มาตรา ๑๒๐/๑ วรรคสาม
- ให้ผู้ให้ถ้อยคำมาศาลเพื่อเบิกความตอบคำถามเพิ่มเติม ตอบคำถามค้าน และคำถามตั้งของกลุ่มความหาผู้ให้ถ้อยคำ **ไม่มาศาล ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟัง** บันทึกถ้อยคำของผู้นั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี
- แต่ถ้าศาลเห็นว่า **เป็นกรณีจำเป็นหรือมีเหตุสุดวิสัย** ที่ผู้ให้ถ้อยคำ **ไม่สามารถมาศาลได้** และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จะ **รับฟัง** บันทึกถ้อยคำที่ผู้ให้ถ้อยคำมิได้มาศาลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

- ป.วิ.พ.มาตรา ๑๒๐/๑ วรรคท้าย
- ในกรณีที่คู่ความตกลงกันให้ผู้ให้ถ้อยคำไม่ต้องมาศาล หรือ คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือไม่ติดใจถามค้าน ให้ศาลรับฟัง บันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

กรณีพยานอยู่ต่างประเทศ

- กรณีพยานอยู่ต่างประเทศ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๐/๒
- เมื่อคู่ความมีคำร้องร่วมกันและศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้เสนอ **บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ** ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้ แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ให้ถ้อยคำที่จะมาศาลเพื่อให้การเพิ่มเติม

รายการตามบันทึกถ้อยคำ (ป.วิ.พ.มาตรา ๑๒๐/๓)

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพ ของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ
- (๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำและคู่ความฝ่ายผู้เสนอบันทึกถ้อยคำ

การนำเสนอ พยานวัตถุ

สุมิตรชัย หัตถสาร

- หลักกฎหมาย
- ป.วิ.พ. ม.๑๒๘ คู่ความฝ่ายนั้นต้องนำพยานนั้นมาในวัน
สืบพยาน หรือในวันอื่นที่ศาลได้กำหนด

การนำเสนอ พยานผู้เชี่ยวชาญ

สุมิตรชัย หัตถสาร

- ป.วิ.พ. ม.๙๘
- พยานผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลซึ่งมิได้ประสบพบเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคดีนั้น แต่เป็นผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการ วิชาชีพ หรือกิจการด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งความเห็นมาจากความรู้ความเชี่ยวชาญของเขาสามารถนำมาใช้ประกอบการวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงที่พิพาทกันในคดีได้

การนำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ

๑. ศาลมีคำสั่งแต่งตั้ง

- อาจถูกคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคัดค้าน ป.วิ.พ. ม.๑๒๙(๒)
- พยานทำความเข้าใจด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

๒. คู่ความนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาสืบเป็นพยานของตน

- ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ฝ่ายตรงข้ามคัดค้านต่อศาล
- พยานต้องเบิกความด้วยวาจาต่อหน้าศาลเสมอ จะทำความเข้าใจเป็นหนังสือด้วยก็ได้

บทคัดพยาน

หลักฐานที่ฟุ่มเฟือย ประวิงให้ชักช้า
หรือไม่เกี่ยวแก่ประเด็นแห่งคดี

- ป.วิ.พ. ม.๘๖ วรรคสอง :
- “เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดฟุ่มเฟือยเกินสมควร หรือประวิงให้ชักช้า หรือไม่เกี่ยวแก่ประเด็น ให้ศาลมีอำนาจงดสืบพยานหลักฐานเช่นว่านั้น หรือพยานหลักฐานอื่นต่อไป”

- ป.วิ.พ. ม.๘๗(๑)
- “ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานใด เว้นแต่
- (๑) พยานหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคดีจะต้องนำสืบ”

- ป.วิ.พ. ม.๑๑๘ ว.๓ (๑) :
- “ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามไม่ให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถามพยานด้วย
- (1) คำถามอันไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี”

- ตาม ป.วิ.พ. ม.๑๐๔ วรรคหนึ่ง :
- “ให้ศาลมีอำนาจเต็มทีในอันที่จะวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบนั้นจะ **เกี่ยวกับ ประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้** หรือไม่ แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น”

บทตัดพยาน

กรณี พยานบอกเล่า

- ป.วิ.พ. มาตรา ๙๕ :
- ห้ามมิให้ยอมรับฟังพยานบุคคลใดเว้นแต่บุคคลนั้น
- (๒) เป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความ
เกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้น**มาด้วย
ตนเองโดยตรง**
- แต่ความในข้อนี้ให้ใช้ได้ต่อเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
โดยชัดแจ้งหรือคำสั่งของศาลว่าให้เป็นอย่างอื่น

พยานพิสูจน์ข้อความ

- ป.วิ.พ.มาตรา ๙๕/๑ วรรคแรก :
- ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลได้นำมา
เบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือ
วัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี
หากนำเสนอ**เพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความ**
นั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ข้อยกเว้นการรับฟังพยานบอกเล่า

- ป.วิ.พ.มาตรา ๙๕/๑ วรรคสอง :
- ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า **เว้นแต่**

(๑) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า นั้น **น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้** หรือ

(๒) **มีเหตุจำเป็น** เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็นได้ ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเอง โดยตรงเป็นมาเป็นพยานได้ และ**มีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น**

บทคัดพยาน
กรณี สืบพยานบุคคลแทน
พยานเอกสาร

บทคัดพยานเด็ดขาด

- ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ :

“เมื่อใดมีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามมิให้ศาลยอมรับฟังพยานบุคคลในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ แม้ถึงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยินยอมก็ดี

(ก) ขอสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร เมื่อไม่สามารถนำเอกสารมาแสดง

(ข) ขอสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อได้นำเอกสารมาแสดงแล้วว่า ยังมีข้อความเพิ่มเติมตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นอยู่อีก...”

กรณีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง

- ได้แก่ กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ เช่น สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ , สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ , สัญญาเช่าซื้อ , หลักฐานการกู้ยืมเงิน ฯลฯ
- ข้อสังเกต : กฎหมายห้ามเฉพาะสืบทแทนเท่านั้น ไม่ได้ห้ามสืบทพยานบุคคลประกอบพยานเอกสาร

- ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ วรรคท้าย :
- มิให้ถือว่าเป็นการตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะกล่าวอ้างและนำพยานบุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่า
- พยานเอกสารที่แสดงนั้นเป็นเอกสารปลอมหรือ
- ไม่ถูกต้องทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือ
- สัญญาหรือหนังสืออื่นที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์ หรือ
- คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายผิด

การถามพยาน

๑. ข้ออ้าง

๒. เหตุผลของ
ข้ออ้าง

๓. จัดด้วยเหตุและ
ผล

๑. ที่มาของข้ออ้าง
๒. สภาพแห่งข้ออ้าง
๓. สิ่งแวดล้อมของข้ออ้าง

๑. เหตุผลสามัญ
๒. เหตุผลวิสามัญ
๓. เหตุผลของจิตวิทยา

๑. จัดต่อเหตุผลของ
ตนเอง
๒. จัดต่อเหตุผลของคนอื่น
๓. จัดต่อเหตุผลตามหลัก
วิชาพิเศษ

ความจริงทางโลกและ
ความจริงทางคดี

เป้าหมายของการถามพยาน

- **นำเสนอข้อเท็จจริง** ต่อศาลผ่านการเบิกความของพยานบุคคลเพื่อสนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตนหรือหักล้างข้ออ้างข้อเถียงของฝ่ายตรงข้ามในการต่อสู้คดี
- **โดยใช้คำถามเป็นเครื่องมือ** ในทางให้พยานได้บอกเล่าความจริงต่อศาลหรือควบคุมมิให้พยานนำความเท็จมาหลอกลวงศาลได้สำเร็จ

ความสำคัญของการถามพยาน

- การถามพยานเป็นเรื่องของการนำเสนอข้อเท็จจริงเชิงเหตุผล
- เพื่อโน้มน้าวศาลให้เชื่อหรือไม่เชื่อข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งนำไปสู่การสรุปผลตามที่คุณถามต้องการ
- การถามพยานอย่างมีหลักเกณฑ์นั้น จะเป็นไปตาม**ความจำเป็นและสมควร** เท่านั้น (ไม่ฟุ่มเฟือย)
- ผู้ถามพยานจะต้องรู้ว่า ทำไมต้องถามพยานคนใดในเรื่องใด ควรถามอย่างไร และต้องให้**ศาลเข้าใจเหตุผลและยอมรับ**เช่นนั้นด้วย (ศิลปะในการถาม)

ทำอย่างไรจึงจะถามพยานได้ดี

๑) ผู้ถามมีคุณสมบัติที่จะถามพยานได้ดี

- มีความรู้กฎหมายดี
- มีความรู้ภาษาดี
- มีความรู้ด้านอื่นๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดี
- มีเหตุผล (ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ต้องมีเหตุผลรองรับเสมอ)
- มีไหวพริบ เฉลียวฉลาด (คิดได้ถูกต้องและรวดเร็ว)

๒) การถามพยานด้วยหลักวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม

ที่มาของคำถามในการถามพยาน

๑. ประเด็นแห่งคดี : ประเด็นแห่งข้ออ้างข้อเถียง

๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- องค์ประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดี
- การกำหนดหน้าที่นำสืบหรือภาระการพิสูจน์

๓. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดี

- ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็น : พยานโดยตรง
- ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประเด็น : พยานประพฤติเหตุแวดล้อม
กรณี

วิธีคิดในการตั้งคำถาม

๑. ต้องเริ่มจาก “คำตอบ” ที่ผู้ถามต้องการหรือคาดหวังว่าจะให้พยานตอบอย่างไร
๒. จากนั้นจึงค่อยคิดว่าจะตั้งคำถามอย่างไรพยานจึงจะตอบเป็นคำเบิกความตามที่ต้องการหรือคาดหวังนั้น

หลักเกณฑ์วิธีการถามพยาน

๑. การถามพยานโดยศาล
๒. การถามพยานโดยคู่ความฝ่ายที่อ้างพยาน
 - การซักถามพยาน
 - การถามติง
 - การซักถามพยานกรณีเบิกความเป็นประโยชน์
๓. การถามพยานโดยคู่ความฝ่ายตรงข้าม หรือการถามค้าน
สามารถใช้คำถามนำได้
๔. การถามพยานโดยได้รับอนุญาตจากศาล

ข้อห้ามในการถาม

๑. คำถามอันไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี
๒. คำถามที่อาจทำให้พยานหรือคู่ความอีกฝ่ายหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา
๓. คำถามที่หมิ่นประมาทพยาน
๔. เว้นแต่คำถามเช่นนั้นเป็นข้อสาระสำคัญในอันที่จะชี้ขาดข้อพิพาท

การเรียบเรียงข้อเท็จจริงในการถามพยาน

คำพยานนั้นต้องมี**ความสมบูรณ์เชิงเหตุผลอย่างเพียงพอ** โดยให้มีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. สาเหตุที่ทำให้พยานได้เห็น ได้ยินหรือได้ทราบเรื่องราวนั้น
๒. วัน เวลา สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์แห่งการได้เห็น ได้ยินหรือได้ทราบเรื่องราว
๓. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือร่วมรู้เห็นเหตุการณ์
๔. สภาพและลักษณะการเกิดและดำเนินไปอย่างไรของเหตุการณ์
๕. ปฏิบัติหรือการกระทำของพยานในเหตุการณ์หรือภายหลังจากที่ได้เห็น ได้ยิน หรือได้ทราบเรื่องราว
๖. ผลสรุปหรือผลลัพธ์ของเหตุการณ์นั้น

วิธีการเฉพาะสำหรับการถามค้าน

เราแบ่งระดับของ**ความคาดหวัง**ผลที่ได้จากการถามค้าน ดังนี้

๑. เพื่อใช้สิทธินำพยานมาสืบในเรื่องที่ถามค้านนั้นในภายหลัง
(**พิสูจน์ต่อพยาน**)
๒. เพื่อให้คำตอบของพยานที่ถูกถามค้าน**มาเสริมหรือสนับสนุน**
ความน่าเชื่อถือของคำพยานฝ่ายที่ถามค้าน
๓. เพื่อให้ศาลไม่เชื่อถือพยานที่ถูกถามค้านนั้น **ถามเพื่อทำลาย**
น้ำหนัก
๔. เพื่อให้คำตอบของพยานที่ถูกถามค้าน**สนับสนุนข้ออ้างข้อ**
เถียงของฝ่ายที่ถามค้าน

ระดับน้ำหนักของคำพยานที่ศาลจะรับฟัง

พยานเบิกความเป็นคุณแก่ฝ่ายใดความเชื่อที่ศาลจะให้น้ำหนักแก่พยานนั้นจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ

๑. คู่ความเบิกความเป็นคุณแก่ตนเอง
๒. พยานเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคู่ความฝ่ายที่ตนเบิกความเป็นคุณ หรือมีผลประโยชน์ขัดกัน หรือมีเหตุโกรธเคืองกับคู่ความฝ่ายตรงข้าม
๓. พยานเป็นคนกลางหรือบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเหตุโกรธเคืองกับคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
๔. พยานเป็นผู้มีผลประโยชน์ขัดกันหรือมีเหตุโกรธเคืองกับคู่ความฝ่ายที่ตนเบิกความเป็นคุณ หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคู่ความฝ่ายตรงข้าม
๕. คู่ความฝ่ายตรงข้ามเบิกความเป็นคุณ

ในทางกลับกันถ้าพยานเบิกความเป็นโทษแก่ฝ่ายใดน้ำหนักที่ศาลจะรับฟังก็จะเป็นปฏิภาคกับการที่พยานเบิกความเป็นคุณ

การเลือกเป้าหมายและวิธีการถาม

- ต้องอาศัยพิจารณาจากข้อที่พยานนั้นอ้างว่ารู้เห็นมาอย่างไร รวมทั้งที่ผู้ถามค้านคาดหมายว่าพยานน่าจะรู้ นอกเหนือจากที่ตอบคำถามมาแล้ว (ต้องวิเคราะห์การรู้เห็นของพยาน)
- เปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ผู้ถามค้านมีอยู่ (ต้องวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานไว้ก่อน)
- จะทำให้ได้คำตอบว่าควรถามค้านด้วยเป้าหมายและวิธีการใด เช่น
 - พยานเบิกความขัดหรือแตกต่างกับพยานหลักฐานอื่นๆ ก็ต้องเลือกวิธีการถามค้านทำลายน้ำหนัก
 - พยานเบิกความสมเหตุสมผลดีแต่มีข้อเท็จจริงอย่างอื่นอีกที่พยานไม่ได้เบิกความถึง ก็เลือกวิธีการถามค้านให้ได้คำตอบเจือสมหรือสนับสนุนพยานหลักฐานของฝ่ายตน

การถามคำถามในกรณีที่ยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายและวิธีการได้

- มีผู้วางหลักไว้ว่า “การที่บุคคลจะกล่าวอ้างว่าได้รู้ได้เห็น จำได้เช่นนั้น อย่างนี้ไม่เป็นของยาก ใครๆก็พูดได้ แต่ที่จะกล่าวเหตุผลเข้าประกอบให้ สนับสนุนกลมกลืนจนไม่ขัดกับข้ออ้างนั้นเป็นของยากมาก ถ้าไม่รู้จริง ไม่ได้เห็นจริง ไม่ได้นำมาจากของจริงแล้ว จะกล่าวให้ถูกต้องหมดจด ไม่ได้ แม้จะสอนกันมา หรือบอกเล่ากันมาอย่างไรก็หาจำได้หมดไม่ ถ้าผู้ถามได้ซักถามเหตุผลละเอียดแล้ว เหตุผลที่บุคคลนั้นแสดงออกจะขัดกับ ข้ออ้างจนได้”
- การซักถามเหตุผลจึงเป็นการซักถามในเรื่องที่มาของข้ออ้าง สภาพและสิ่งแวดล้อมของข้ออ้าง
- การถามคำถามก็อาจถามเหตุผลในรายละเอียดไปเรื่อยๆ เพราะ พยานบุคคลที่ถูกถามคำถามอาจจะเบิกความขัดกับเหตุผลไปเอง

ข้อควรระวังในการถามค้าน

- ผู้ถามควรใช้คำถามนำเป็นหลัก
- ถ้าคำตอบของพยานพอที่จะเป็นคุณแก่ฝ่ายที่ถามค้านหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายตรงข้ามแล้ว ก็ควรจะจบคำถามในเรื่องนั้นเสีย
- วิธีการถามค้านที่ใช้ได้ผลกับพยานคนหนึ่งอาจไม่ได้ผลกับพยานอีกคนหนึ่ง เพราะอีกฝ่ายอาจแก้ทางมาแล้ว ควรเปลี่ยนวิธี
- การถามค้านที่ไม่คำนึงถึงขอบเขตความรู้เห็นของพยาน

ข้อสังเกตสำหรับการถามถึงพยาน

- การถามถึงจะกระทำต่อเมื่อคู่ความฝ่ายตรงข้ามได้**ถามค้าน** พยานจนเกิดช่องโหว่ใน**คำเบิกความ**ของพยาน หรือ**เบิกความผิดพลาดไป** หรือข้อเท็จจริงที่ตอบไปยังไม่จบสิ้น กระแสความ
- การถามถึงมักจะ**ใช้วิธีทบทวนข้อความที่พยานเบิกความตอบคำถามค้านผิดพลาดไป** เพื่อให้พยานได้ตอบอีกครั้ง เพื่อขยายความให้ชัดเจนขึ้น หรืออธิบายข้อผิดพลาดนั้น

ปัจจัยแวดล้อมในการถามพยาน

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคำถามพยานที่ไม่อาจมองข้าม :

๑. หลักเกณฑ์การชี้แจงน้ำหนักพยานบุคคลของศาล
๒. จิตวิทยาเกี่ยวกับการเบิกความของพยาน
๓. การเรียงลำดับคำถาม
๔. การบริหารเวลา

๑. หลักเกณฑ์การชั่งน้ำหนักพยานบุคคลของศาล

ก) กระบวนการเบิกความของพยานบุคคล แยกเป็น ๓ ชั้น

๑. พยานได้รับรู้ข้อเท็จจริงผ่านประสาทสัมผัสของพยาน

๒. พยานจดจำข้อเท็จจริงนั้นได้ แต่ไหนเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม

๓. พยานถ่ายทอดข้อเท็จจริงนั้นออกมาในรูปของการบอกเล่า เหตุการณ์ต่างๆ อาจมีความคลาดเคลื่อนไปเนื่องจากความสามารถในการถ่ายทอด

ข) จากหลักการข้อ ก) ศาลจึงอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีผลต่อการรับรู้ข้อเท็จจริงของพยานประกอบการพิจารณา ปัจจัยต่างๆ คือ

1. อายุของพยาน
2. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบการรับรู้ของพยาน
3. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบการจดจำของพยาน
4. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบการถ่ายทอดข้อเท็จจริงของพยาน
5. ฐานะความใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงของพยาน
6. เหตุผลทางตรรกวิทยา
7. ความสอดคล้องกับคำพยานบุคคลอื่นๆ หรือพยานหลักฐานอื่นๆ ในคดี
8. การให้การเหมือนหรือแตกต่างกับคำให้การครั้งก่อนๆ ของพยานเอง
9. พฤติการณ์ในการเบิกความของพยาน

2 จิตวิทยาเกี่ยวกับการเบื่อกความพยาน

1. อารมณ์ของพยาน
2. เจตนาในการเบื่อกความของพยาน

3 การเรียงลำดับคำถาม

1. ต้องเรียงไปตามลำดับข้ออ้างอย่าให้สลับกัน และต้องถามให้เสร็จสิ้นเป็นข้อๆ ไป
2. ต้องเอาเหตุผลที่ห่างข้ออ้างขึ้นมาถามก่อนจนหมด แล้วจึงถามเหตุผลที่ชิดกับข้ออ้าง
3. ถ้ามีวัตถุประสงค์หรือพยานเอกสารหลายชิ้น ให้เลือกเอาชิ้นที่เป็นหลักฐานแน่นอนมาถามก่อน

4 การบริหารเวลา

- โดยปกติการสืบพยานมักจะกระทำภายในเวลาราชการปกติ เป็นส่วนใหญ่
- มีการนัดสืบพยานแบบต่อเนื่อง และมักจะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะได้เวลาในการสืบพยานของแต่ละฝ่ายกี่นัดกี่วัน
- ควรคำนวณเวลาในการนำพยานเข้าสืบของฝ่ายตนให้ได้ เพียงพอกับเวลาที่ได้รับ
- เลือกพยานที่สำคัญที่สุดขึ้นเบิกความก่อนและเรียงลำดับ ความสำคัญลงไป

บทบัญญัติ ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการ ยุติธรรม

- มาตรา ๑๗๗ ผู้ใดเปิดเผยความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

- มาตรา ๑๘๐ ผู้ใดนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ถ้าความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำในการพิจารณาคดีอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

“ถ้ามันได้ไม่ได้พาดอยู่บนกำแพงที่
ถูกต้องแล้ว ทุกๆขั้นที่ปีนขึ้นไปก็จะ
นำเราไปพบกับความผิดพลาดเร็ว
ขึ้น”

สตีเฟน อาร์ โควี

จบคำบรรยาย